

ONDERWIJSVISITATIE

podologie

Een onderzoek naar de kwaliteit van de één-cyclus-opleiding
podologie aan de Vlaamse hogescholen

V L H O R A

Vlaamse Hogescholenraad

maart 2003

voorwoord

In dit rapport brengt de visitatiecommissie Podologie verslag uit over haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek dat zij in oktober 2002 heeft verricht naar de kwaliteit van de één-cyclus-opleiding Podologie in Vlaanderen. De opleiding is een unieke opleiding in Vlaanderen.

Dit initiatief past in de werkzaamheden van de hogescholen en van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 58bis van het hogescholendecreet van 1994.

Het rapport is in de eerste plaats bedoeld voor de hogeschool die de opleiding Podologie aanbiedt. Op basis van de bevindingen van het rapport kan de hogeschool actie nemen om de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding te handhaven en verder te verbeteren.

Daarnaast wordt met dit rapport de bredere samenleving ingelicht over de wijze waarop de hogeschool en meer bepaald de betrokken opleiding omgaat met de kwaliteit van haar onderwijs.

De lezer moet zich echter terdege realiseren dat het rapport slechts een momentopname biedt van het onderwijs in de opleiding en dat de rapportering van de visitatiecommissie slechts één fase is in het proces van kwaliteitszorg.

Tot slot dankt de VLHORA iedereen die meegewerkt heeft aan het proces van zelfevaluatie en visitatie.

De visitatie was niet mogelijk geweest zonder de inzet van al diegenen die binnen de hogeschool betrokken waren bij de voorbereiding en de uitvoering ervan.

Daarnaast is de VLHORA bijzondere dank verschuldigd aan de voorzitter en de leden van de visitatiecommissie voor hun betrokkenheid en deskundige inzet waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd.

Luc Van de Velde
secretaris-generaal

onderwijsvisitatie

Guy Aelterman
voorzitter

podologie
~~één-cyclus-opleiding~~

maart 2003

V L H O R A

Vlaamse Hogescholenraad

inhoudsopgave

---

voorwoord

de visitatie podologie	4
------------------------------	---

1	inleiding.....	4
2	de visitatiecommissie.....	4
2.1	samenstelling.....	4
2.2	taakomschrijving.....	5
2.3	werkwijze.....	5

bevindingen en aanbevelingen.....	7
-----------------------------------	---

1	bespreking van de thema's	7
1.1	inleiding.....	7
1.2	concretisering kwaliteitszorg in de opleiding	8
1.3	personeel	9
1.4	materiële en financiële randvoorwaarden	10
1.5	onderwijsdoelstellingen	11
1.6	opleidingsprogramma: opbouw en inhoud	11
1.7	afstudeerwerk en/of werkveldervaring	11
1.8	internationale dimensie	12
1.9	leersituatie	12
1.10	toetsing en evaluatie	13
1.11	studie- en studentenbegeleiding	13
1.12	studeerbaarheid en studierendement	14
1.13	afgestudeerden.....	15
1.14	maatschappelijk dienstverlening	15
1.15	onderzoek.....	16
2	conclusies	17

bijlagen.....	19
---------------	----

1	curriculum vitae van de commissieleden
2	thema's van het zelfevaluatierapport
3	bezoekschema
4	sterke punten en aandachtspunten per thema

de visitatie podologie

1 inleiding

In dit rapport brengt de visitatiecommissie verslag uit van haar bevindingen over de onderwijskwaliteit van de opleiding Podologie, die zij in oktober 2002 in opdracht van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) heeft onderzocht.

De opleiding is een unieke één-cyclus-opleiding die aangeboden wordt door de Arteveldehogeschool in Gent.

Dit initiatief past in de werkzaamheden van de hogescholen en van de VLHORA met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 58bis van het hogescholendecreet van 1994.

2 de visitatiecommissie

2.1. samenstelling

De visitatiecommissie werd samengesteld door de Raad van Beheer van de VLHORA in zijn vergadering van 9 november 2001.

De commissie werd als volgt samengesteld:

- Margreet van Putten, geneesheer, opleidingscoördinator podotherapie, Fontys Hogescholen Eindhoven; voorzitter van de opleidingscommissie;
- Herman Van de Mosselaer, diensthoofd onderwijs en kwaliteitszorg, Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen; secretaris van de opleidingscommissie.
- Miranda van Mol, podotherapeut en docent aan de opleiding podotherapie, Fontys Hogescholen Eindhoven;
- Dirk Vermetten, opleidingscoördinator orthopedie en docent, Katholieke Hogeschool Kempen;
- Monique Zuyderhoff, opleidingsdirecteur podologie en adjunct-directeur van de hogeschool Haute Ecole Léonard de Vinci (Brussel);

Voor een kort curriculum vitae van de commissieleden, zie bijlage 1.

2.2 taakomschrijving

De visitatiecommissie heeft als taak op basis van het door de hogeschool opgestelde zelfevaluatierapport en door middel van gesprekken ter plaatse, na te gaan in hoeverre de kwaliteit van de onderwijsprocessen van de opleiding, geconcretiseerd in 15 thema's, beheerst wordt. Ze moet eveneens aanbevelingen formuleren om te komen tot kwaliteitsverbetering binnen de betrokken opleiding.

Voor de thema's van de zelfevaluatie, zie bijlage 2.

2.3 werkwijze

2.3.1 voorbereiding

De visitatiecommissie werd geïnstalleerd op 21 augustus 2002. Tijdens deze vergadering werd de handleiding van het visitatieproces toegelicht. Tevens werden op deze vergadering de bezoekdagen vastgelegd, het bezoekschema opgesteld en de wijze van voorbereiding van het bezoek besproken.

De commissie analyseerde het zelfevaluatierapport en de bijlagen om zich een beeld te vormen van de opleiding en van de kwaliteitszorg in de opleiding. Om duidelijke afspraken te maken over de inhoud en de werkwijze van de bevragingen tijdens de visitatie, werd een bijkomende voorbereidende werkvergadering gehouden op 10 oktober 2002. Het bezoekschema werd verfijnd. Individuele bevindingen, commentaar en vooral punten van verdere bevraging werden samengevoegd tot één voorbereidend document van waaruit de eigenlijke visitatie werd gestuurd.

2.3.2   *bezoek aan de instelling*

Tijdens het bezoek heeft de commissie gesprekken gevoerd met alle geledingen die betrokken zijn bij het onderwijs in de opleiding industrieel ingenieur in textiel. De gesprekken zijn een goede aanvulling geweest op het zelfevaluatierapport en werden door de commissie als open ervaren.

Tijdens het bezoek werd in de mogelijkheid tot bijkomende gesprekken voorzien, zowel op verzoek van personen uit de bezochte instelling als op verzoek van de visitatiecommissie.

Verder heeft de commissie kennis genomen van bijkomende informatie, zoals verslagen, cursussen, voorbeelden van examenvragen, van afstudeerwerken en van stagewerken.

Tevens werd een bezoek gebracht aan de gebouwen en de infrastructuur.

Het bezoek werd afgesloten met een mondelinge rapportering aan de beleidsverantwoordelijken, waarin de commissie haar eerste bevindingen van de visitatie weergaf.

Voor het bezoekschema, zie bijlage 3.

2.3.3   *rapportering*

Als laatste stap in het visitatieproces legt de commissie haar bevindingen en aanbevelingen vast in een terugmeldingsrapport per bezochte instelling en in een globaal openbaar rapport voor de hele opleiding in Vlaanderen. Aangezien het een unieke opleiding betreft, heeft de commissie één rapport opgemaakt dat geldt als terugmeldingsrapport en als openbaar rapport.

Dit rapport werd in overleg door de voorzitter en de secretaris opgesteld en vervolgens met de voltallige commissie besproken en op punt gesteld.

De opleiding heeft de gelegenheid gekregen om op dit rapport te reageren. Voor zover de commissie zich kon terugvinden in de opmerkingen van de hogeschool, werden die verwerkt in het rapport. De commissie heeft de opleiding op de hoogte gebracht van haar beslissing ter zake.

bevindingen en aanbevelingen

---

1 bespreking van de thema's

1.1 inleiding

De opleiding Podologie aan de Arteveldehogeschool is de enige in haar soort in Vlaanderen. Het gaat om een opleiding die decretaal wordt geclassificeerd als een opleiding van één cyclus. Slagen in de driejarige opleiding leidt tot het diploma van gegradueerde in de podologie.

Sinds de start van de opleiding Podologie in 1992 is een enorme evolutie doorgemaakt, die algemeen als zeer positief wordt beoordeeld. De visitatiecommissie schaaft zich achter deze mening.

Op beleidsniveau bevindt de opleiding zich momenteel in een overgangsfase. De visitatiecommissie stelt vast dat de recente fusie tussen Katholieke Hogeschool voor Gezondheidszorg Oost-Vlaanderen (KaHoG) en andere hogescholen tot de Arteveldehogeschool een positieve impact heeft (gehad) op de ontwikkeling van de opleiding Podologie. In tegenstelling tot het merendeel van de grote fusies, die meestal leiden tot een gevoel van 'overleven en dan de draad weer oppakken', heeft deze fusie een stimulerend effect gehad op de beleidsmatige aanpak van organisatorische en onderwijskundige aangelegenheden binnen de opleiding Podologie. Dit is volgens de visitatiecommissie niet in de laatste plaats door de wijze van leiding geven en begeleiding vanuit Arteveldehogeschool.

Hoewel fusies veelal gebaseerd zijn op financiële uitgangspunten en weinig aandacht lijken te geven aan onderwijskundige zaken, heeft de visitatiecommissie dit fenomeen in deze hogeschool niet vastgesteld. Ook deze fusie lijkt financiële gevolgen te hebben, zeker voor deze kleine opleiding, maar er wordt niet uit het oog verloren dat onderwijskundige aangelegenheden minstens even belangrijk zijn. Aandachtspunt is het kleine aantal studenten, al is voor het eerst sinds jaren het aantal eerstejaarsstudenten aanzienlijk toegenomen.

De afgelopen vier academiejaren werden volgende studentenaantallen geregistreerd. Ook het studentenaantal bij het begin van het academiejaar 2002-2003 werd toegevoegd.

	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
1 ^{ste} jaar	37	24	22	27	52
2 ^{de} jaar	23	25	14	11	19
3 ^{de} jaar	26	24	26	12	12
TOTAAL	86	73	62	50	83

Sinds december 2001 is er in Vlaanderen weliswaar een beroepsstatuut voor podologen, maar er zijn wel nog geen beroepstitels toegekend (er moeten nog overgangsmaatregelen vastgelegd worden). Dit alles maakt dat het beroep van podoloog tot nu toe nog geen aantrekkelijke status heeft in Vlaanderen.

1.2 concretisering kwaliteitszorg in de opleiding

Reeds vanaf 1995 werd door de Katholieke Hogeschool voor Gezondheidszorg Oost-Vlaanderen (KaHoG) een kwaliteitszorgsysteem uitgebouwd. Daarbij werd al snel gekozen voor het zelfevaluatieinstrument Proza, dat gebaseerd is op het EFQM-model. In 1998-1999 werd aan de hand van Proza een algemene evaluatieronde georganiseerd, ook binnen de opleiding Podologie. Op basis van de resultaten van deze zelfevaluaties werd begin 1999 een hogeschoolbreed kwaliteitsproject opgezet waarin een hele reeks verbetertrajecten werden gegroepeerd in een twintigtal thema's. Er werden tijdelijke kwaliteitsverbeteringsteams samengesteld die werkten aan welomschreven opdrachten zoals nieuwe richtlijnen, taakafspraken of leidraden in verband met evaluatie en presentatie van eindwerken en regeling op het gebied van examinering en het ingeven van scores.

Het algemene beleidsplan van de KaHoG bevatte duidelijke prioritaire strategische doelen met een brede maatschappelijke oriëntatie die afgeleid werden uit de opdrachtverklaring. In zoverre de visitatiecommissie daar zicht op kreeg, werd zeker al gewerkt in de richting van het bereiken van deze doelen, maar vooralsnog te weinig systematisch vanuit een doelgericht kwaliteitsmanagement met operationele doelen en actieplannen.

Sinds 1 januari 2001 maakt de opleiding Podologie deel uit van de Arteveldehogeschool. Vanuit de missie van deze nieuwe hogeschool en vanuit een hogeschoolbreed onderwijsconcept wordt een nieuwe dynamiek in gang gezet. Dit moet per opleiding leiden tot kwaliteitsplannen met kwaliteitsdoelen die zowel afgeleid worden vanuit de missie en de visie als vanuit de Prozabevragingen.

De kwaliteit van het opleidingsprogramma werd voor de fusie per opleiding bewaakt door een opleidingscommissie. In de huidige context worden aanpassingen aan het curriculum door de leden van het opleidingsteam voorbereid en in de opleidingsadviesraad getoetst. In deze raad zijn naast de opleidingsdirecteur en de opleidingscoördinator ook een aantal docenten en een aantal vertegenwoordigers uit het werkveld actief.

Zowel de huidige opleidingsdirecteur als de huidige opleidingscoördinator zijn nog maar één jaar in deze functies actief. Prioriteiten van hun beleid tot nu toe waren vooral de verdere uitbouw van een goed curriculum en van een goed opleidingsteam. Hoewel hun beleid zeker ook geënt was op de resultaten van de Prozabevragingen, werd nog niet systematisch werk gemaakt van kwaliteitsmanagement. Een helder kwaliteitsplan met realistische doelstellingen en een gedegen tijdsplan ontbreekt vooralsnog voor de opleiding. Het is daarbij zeker een goed idee om een digitaal informatie-, communicatie- en leerplatform in te schakelen om kwaliteitsdoelen, actieplannen en verbetertrajecten zichtbaar te maken.

1.3 personeel

Docenten werden in de eerste plaats gerekruteerd op basis van hun inhoudelijke kwalificaties en beroepscompetenties. De curricula vitae van alle docenten, die aan het zelfevaluatierapport zijn toegevoegd, leveren zinvolle informatie over de deskundigheid en inzet van de opleidingsmedewerkers. De meeste docenten combineren hun onderwijsopdracht met een deeltijdse praktijk als zorgverstrekker (podoloog). Het is dan ook niet verwonderlijk dat studenten, afgestudeerden en vertegenwoordigers uit het werkveld de inhoudelijke basiskwalificaties van de docenten bevestigen.

De maandelijks teamvergaderingen worden als zinvol en renderend ervaren. Ze kunnen als voorbeeld gelden van de goede samenwerking binnen de opleiding. Nascholingen worden weliswaar geïnventariseerd en aangemoedigd, maar zijn nog te weinig gestuurd vanuit een systematisch en doelgericht professionaliseringsbeleid. Ten aanzien van de kwalificaties van docenten is er pas recent (na de fusie) meer aandacht voor 'onderwijs-kundigheid'. Sinds 1998 geven docenten in zogenaamde 'personal profile keywords' aan in welke gebieden ze zich verder willen bekwamen. De opvolging van de deskundigheidsbevordering wordt echter nog niet echt systematisch begeleid.

Er ontbreekt een helder geformuleerd personeelsplan waarin deskundigheidsbevordering een plaats heeft. Hoewel de invulling van de opdrachten sterk is toegespitst op de basisopdracht, is er toch steeds meer aandacht voor het opnemen en toewijzen van bijzondere taken: de opleiding heeft sinds kort een volwaardige opleidingscoördinator; er is een verantwoordelijke voor internationalisering en sinds dit jaar zijn de verantwoordelijkheden voor stageorganisatie en –begeleiding geconcentreerd in handen van één stagecoördinator en twee stagebegeleiders.

Het is de visitatiecommissie duidelijk geworden dat er binnen de relatief kleine opleiding Podologie veel werk wordt verzet door betrekkelijk weinig mensen. Er is sprake van grote inzet, teamwork en een enorm enthousiasme. De intrinsieke motivatie van veel medewerkers is bewonderenswaardig. Er schuilt gevaar in het feit dat er erg veel hooi op de vork wordt genomen en dat de haalbaarheid van de vooropgestelde doelen uit het oog wordt verloren. In deze context is het zinvol om ook in maatregelen te voorzien om medewerkers te helpen de balans tussen werk en privé-leven in evenwicht te houden.

1.4 materiële en financiële randvoorwaarden

De al oudere gebouwen en lokalen werden opgeknapt en aangepast om de studenten toch een behoorlijk aangename campus te bieden. Natuurlijk kunnen daarbij geen wonderen verricht worden, zodat momenteel gedacht wordt aan een nieuwbouwproject. Daarbij zou dan bijvoorbeeld kunnen worden voorzien in zelfstudielandschappen, die nu op de campus nauwelijks aanwezig zijn.

Er is aandacht voor het uitrusten van de lokalen met de nodige didactische - en audiovisuele - voorzieningen en voor het bieden van ondersteuning op dit vlak. In een aantal lokalen is het meubilair echter wel verouderd en onpraktisch. De toegankelijkheid voor gehandicapten is niet optimaal. De mediatheek wordt goed uitgebouwd en evolueert mee met de huidige technologische mogelijkheden. Hoewel er de jongste jaren inspanningen geleverd zijn om studenten computers – al dan niet met internetverbinding – op de campus ter beschikking te stellen, is het globale aantal pc's toch nog vrij beperkt. Het is allicht interessant om ook op dit vlak streefdoelen voorop te stellen en op te volgen met indicatoren.

De uitbouw van een elektronisch informatie- en communicatieplatform wordt momenteel voorbereid. Het is zeker een pluspunt dat de opleiding – in de dagkliniek Rerum Novarum - over een polikliniek beschikt. In deze polikliniek zijn ook goed uitgeruste oefenlokalen aanwezig. Een van de oefenlokalen (waar geoefend wordt op het vervaardigen van functionele zolen) is echter te krap en minder praktisch uitgerust (de toestellen zijn verouderd en het afzuigstelsel werkt niet denderend). In de polikliniek moet ook meer aandacht gaan naar veiligheidsinstructies. Het feit dat Rerum Novarum in 2003 haar deuren sluit, zorgt voor een belangrijke uitdaging voor de opleiding. De opleidingsdirecteur en –coördinator zijn zich hier goed van bewust en zetten stappen om tot een oplossing te komen.

Er is een goed georganiseerde interne cursusdienst. De studenten worden goed geïnformeerd over de (niet geringe) kostprijs van de opleiding. De studenten zijn in het algemeen tevreden over de faciliteiten, en zeker over de sport- en cultuurmogelijkheden.

Lectoren van de opleiding beschikken over een eigen ruimte om te kunnen werken.

Het zelfevaluatie-rapport noch de bijlagen geven inzicht in de financiële stand van zaken. Er is (nog) geen structureel financieel kader voor het vervangen c.q. onderhouden van apparatuur.

1.5 onderwijsdoelstellingen

De opleiding Podologie wordt binnen de hogeschool duidelijk als een op zichzelf staande opleiding gezien met een eigen opleidingsprofiel en een eigen beroepsfinaliteit. Het onderwijs is gericht op het aanbieden van een beroepsgerichte opleiding die afgestemd is op een duidelijk beroepsprofiel. De opleiding is zo opgevat dat de afstuderende de startcompetenties bezit om als beginnend podoloog aan de slag te gaan, zowel in dienstverband als op privé-basis. Bovendien worden een aantal attitudes als opleidingsdoelen vooropgesteld, zoals kritische wetenschappelijke ingesteldheid, milieubewustzijn, interdisciplinaire gerichtheid en de instelling om zich permanent bij te scholen.

Vanuit de opleidingsadviesraad worden de wijzigende behoeften van relevante beroepssectoren in kaart gebracht om op basis daarvan lacunes in de opleiding weg te werken. Vertegenwoordigers van het werkveld maken deel uit van deze opleidingsadviesraad.

De onderwijsvisie achter het huidige opleidingsconcept is weinig uitgewerkt. Binnen de Arteveldehogeschool is inmiddels een onderwijsconcept gelanceerd dat nog vertaald moet worden in een onderwijsvisie en een vernieuwd opleidingsconcept voor de opleiding Podologie. Voor dit toekomstige onderwijsconcept zijn grootse plannen gepresenteerd en de uitwerking van een ontwikkelingsplan werd aangevat. De visitatiecommissie constateert dat tot nu toe veel plannen gebaseerd zijn op het enthousiasme van enkele - zeer gedreven - medewerkers, en suggereert om dringend verder werk te maken van een duidelijke structuur die richting kan geven aan verdere systematische implementaties.

1.6 opleidingsprogramma: opbouw en inhoud

Het curriculum werd uitgebouwd vanuit een inhoudelijk concept met een verdeling in opleidingsonderdelen. De jongste jaren worden inspanningen geleverd om de invulling van deze opleidingsonderdelen af te stemmen op de kennis en vaardigheden die in het beroepsprofiel vervat zitten. Onnodige overlappingsen in het programma die door studenten werden gesignaleerd, werden weggewerkt. Recent werd ook in het eerste opleidingsjaar werkveldervaring in het programma ingebouwd. In de toekomst wordt veel verwacht van een vernieuwd opleidingsconcept (met onderwijsvisie) als basis voor een systematische curriculumontwikkeling en – aanpassing. In het zelfevaluatie-rapport wordt dan ook het voornemen uitgedrukt om jaarlijks ten behoeve van de kwaliteit van de onderwijsprocessen met operationele doelen en prestatie-indicatoren te werken.

Voor studenten uit het secundair onderwijs die uit een studierichting komen met weinig exacte wetenschappen, wordt een instapcursus chemie georganiseerd (als voorbereiding op het vak biochemie). Dit is een voorbeeld van de aandacht voor de karakteristieken van de studenteninstroom (zie verder thema 10).

Medici en paramedici kunnen het programma van het eerste en tweede jaar in één jaar afwerken (studieduurverkorting). Vooral afgestudeerde kinesisten maken hiervan gebruik. Het verkorte programma voor deze groep is echter te veel een ad-hocprogramma dat onvoldoende is uitgeschreven en gereguleerd. Een aantal lessen binnen dit programma kunnen onmogelijk gevolgd worden omdat ze - respectievelijk binnen het gewone programma van het eerste en van het tweede jaar - op hetzelfde moment vallen. De studenten in kwestie moeten erg veel zelf regelen en uitzoeken, hoewel de opleiding deze verantwoordelijkheid in feite op zich heeft genomen. Overigens zijn de slaagpercentages van de studenten die een verkort studieprogramma volgen zeer hoog en bereiken deze studenten net dezelfde eindkwalificaties als reguliere studenten.

Het huidige onderwijssysteem vraagt veel van de persoonlijke inzet en vrije tijd van docenten en medewerkers. Hierdoor wordt echter te weinig systematisch aan de verbetering van te veel zaken tegelijkertijd gewerkt.

1.7 afstudeerwerk en/of werkveldervaring

Het opzet en de werking van de polikliniek bieden prima kansen aan studenten om onder begeleiding realistische praktijkervaring op te doen. Daarnaast onderkent de opleiding zeker ook het belang van werkveldervaring op basis van stages. Volgens de Proza-zelfevaluatie van 1999 verliepen organisatie en begeleiding van stages niet altijd zoals het hoorde. Er werd dan ook gekozen om een reorganisatie van de stagebegeleiding door te voeren. Kritische feedback van studenten was de aanleiding om meer eenheid te brengen in de stages van het derde opleidingsjaar en om ook stages in te bouwen in het programma van het eerste opleidingsjaar. Zowel qua opzet als qua begeleidingsconcept veranderde de stage vanaf het academiejaar 2002-2003. Er worden duidelijk inspanningen geleverd om een meer coherent en beter geïntegreerd stageconcept te implementeren met onder meer aandacht voor reflectiebegeleiding via portfolio's. Daarmee wordt steeds meer visie ontwikkeld op alles wat met de stage te maken heeft en op de begeleiding ervan. Toch geven studenten en het werkveld ook aan dat de vernieuwde opzet niet altijd voor alle betrokkenen (studenten en mentoren op stageplaatsen) even duidelijk is, voornamelijk door een gebrek

aan heldere communicatie en uitleg. Tevens drukken studenten ook op het belang dat zij hechten aan het krijgen van feedback over hun functioneren tijdens de stage en over hun evolutie in de richting van de leerdoelen. Ze zijn vragende partij om deze feedback te krijgen van de stagebegeleiders en pleiten ervoor om dan ook hiervoor (nog) meer tijd vrij te maken voor de stagebegeleiders.

Tot het afronden van de opleiding behoort ook het indienen van een eindwerk. Het concept en de invulling van dit eindwerk zijn in evolutie. Dat ook een beroep gedaan wordt op externe begeleiders en dat bij de beoordeling gewerkt wordt met een onafhankelijke jury, zijn zeker pluspunten. Studenten krijgen ook de kans om te kiezen voor een onderzoeksgerichte scriptie (zie verder bij thema 14).

1.8 internationale dimensie

Terecht wordt internationalisering als een sterk punt naar voren gebracht door de opleiding Podologie. Het voorliggende programma is uitstekend uitgewerkt en de plannen zijn goed doordacht, maar de visitatiecommissie stelt vast dat slechts 2 à 3 studenten per jaar gebruik maken van dit programma. Dat rechtvaardigt de vraag of de inspanningen inzake internationalisering voldoende zinvol zijn, of dat men juist meer inspanningen moet doen om studenten te laten profiteren van de mogelijkheden van het internationale programma. Wel suggereert de visitatiecommissie dat er meer maatregelen kunnen worden genomen om de kwaliteit van een driemaandelijks stage in Texas (USA) te waarborgen, bijvoorbeeld voor de inhoudelijke begeleiding.

1.9 leersituatie (onderwijsvormen en leermiddelen)

De studenten getuigen dat de leerdoelen binnen de opleidingsonderdelen duidelijk zijn. Leersituaties worden - buiten de zeer praktische momenten in de polikliniek - hoofdzakelijk ingevuld vanuit hoor- en werkcolleges. Bij de verantwoordelijken groeit hierbij het inzicht dat er nog te veel ex cathedra gewerkt wordt en dat het veeleer versnipperde traject dat studenten doorlopen, ten koste gaat van een meer globale aanpak. Ontwikkelingen op het gebied van onderwijsvernieuwing en curriculumherzieningen binnen de zusteropleidingen logopedie, audiologie, kinesitherapie en ergotherapie worden opgevolgd om er lessen uit te trekken. Voorlopig wordt nog niet overgestapt naar een nieuwe aanpak, mede vanuit het inzicht dat het huidige vakkengesplitste systeem zijn waarde heeft en steeds beter begint te lopen. De opleidingsadviesraad gaf de raad om wat goed is, even gewoon verder te laten draaien.

Er wordt niet zoveel zelfstudie gevraagd van studenten. Bij dergelijke opdrachten krijgen studenten heel wat aanwijzingen mee. Enkele docenten hanteren soms vormen van taakgestuurd onderwijs. Een tweetal docenten speelt duidelijk een voortrekkersrol op het gebied van nieuwe werkvormen. De docenten zijn over het algemeen gemotiveerd om nieuwe onderwijsvormen te onderzoeken en te implementeren en om meer in team te werken. Ze zijn vragende partij naar meer ruimte en tijd hiervoor. Een probleem is zeker dat de

docenten - behoudens uitzonderingen - niet genoeg onderwijskundig en didactisch geschoold zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld ook bij de invoering van het nieuwe stageconcept (zie verder thema 6).

Praktijksituaties geven aanleiding tot geconstateerde feiten c.q. vragen:

- Er is weinig gelegenheid tot zelfstandig oefenen van vaardigheden als het slijpen van zolen, het vervaardigen van siliconenortheses, ...
- Is de mediatheek niet te mager ingericht voor deze opleiding en de wens tot zelfstandig leren van studenten?
- Is het aantal pc's wel toereikend nu het aantal studenten stijgt?

Om niet te eenzijdig te blijven vasthouden aan een te inhoudsgerichte en te vakkengesplitste programmering, zou kunnen worden gewerkt vanuit een haalbaar onderwijsontwikkelingsplan waarin doelbewust gekozen wordt voor activerende onderwijs- en leervormen. Een dergelijk plan moet goed onderbouwd en voorbereid worden, wat niet eenvoudig is in een kleinere opleiding met een bijgevolg klein docentenkorps. De invoering van het nieuwe stageconcept is hier zeker een goede keuze, maar geeft ook aan dat bij de uitvoering van zo'n plan heel wat komt kijken, zoals het informeren van en communiceren met alle betrokkenen, en professionalisering van medewerkers (zie thema 6).

1.10 toetsing en evaluatie

De opleiding heeft een studiegids waarin de doelstellingen per opleidingsonderdeel duidelijk zijn opgenomen. Studenten melden dat ze weten waaraan ze zich kunnen verwachten. Een jaarlijkse evaluatie van het evaluatiesysteem en van de slaagresultaten is opgenomen in het kwaliteitszorgsysteem. Mede als gevolg hiervan wordt permanente evaluatie steeds meer in het toetsingssysteem opgenomen, en de docenten werken ook steeds meer vanuit gestandaardiseerde normen.

Hoewel de verantwoordelijkheid voor toetsing en evaluatie zeer sterk ligt bij de titularissen van de opleidingsonderdelen, zijn er in het derde jaar toch ook vakoverschrijdende evaluaties (proefsynthese en synthese-examen). In het zelfevaluatie-rapport wordt aangegeven dat in functie van nog meer valide, betrouwbare en transparante resultaten de evaluatie naar vorm en inhoud meer planmatig kan worden aangepakt.

1.11 studie- en studentenbegeleiding

Gezien het huidige aantal eerstejaarsstudenten lijken de inspanningen om meer studenten aan te trekken zeer succesvol. Er werden reeds zinvolle initiatieven ondernomen op het vlak van public relations voor het

beroep van podoloog. De ontwikkeling van een video en van een cd-rom over het beroep en de opleiding worden door de commissie als sterke punten beschouwd.

De visitatiecommissie vraagt zich wel af of de acquisitie zich voldoende richt op de gewenste student (qua profiel). In de praktijk blijkt immers dat studenten uit bepaalde richtingen secundair onderwijs zelden over de gewenste instroomcompetenties beschikken. Ook is er een relatief groot aantal instromers met een reeds behaald eerste diploma, zoals kinesisten. De visitatiecommissie wil er in dit verband op wijzen dat indien deze groep zich na afstuderen profileert vanuit het eerst behaalde diploma, er gevaar dreigt dat het imago van de podoloog wordt ondergraven.

Bij de bespreking van aandachtsgebied 5 werd aangehaald dat er reeds enkele jaren een instapcursus chemie wordt georganiseerd als voorbereiding op het vak biochemie voor studenten die uit een studierichting komen van het secundair onderwijs met weinig exacte wetenschappen.

De studenten zijn in het algemeen tevreden over de sociale dienstverlening en over de inspraakmogelijkheden.

Er is een goed functionerende studiebegeleidingsdienst zoals blijkt uit het studiebegeleidingsplan 2001 (bijlage P bij het zelfevaluatie-rapport). Circa 15 % van de eerstejaarsstudenten wordt na verwijzing door de begeleiders van deze dienst ondersteund. Voor de meeste studenten staan deze mogelijkheden voor (individuele) studiebegeleiding in functie van een efficiënte leerondersteuning te ver buiten de leersituaties. Het is aangewezen om studiebegeleiding vooral in de lessen zelf te integreren. Initiatieven van individuele docenten om af en toe een lesuur te reserveren waarin studenten vragen kunnen stellen, worden dan ook ten zeerste geapprecieerd. De aanspreekbaarheid van de docenten wordt trouwens in het algemeen erg gewaardeerd. De docenten zijn zeer toegankelijk en studenten kunnen bij hen met hun vragen terecht. Tijdens praktijklessen en oefensituaties is het zinvol om systematisch meer feedback te geven aan studenten.

1.12 studeerbaarheid en studierendement

Binnen de opleiding worden verschillende systemen van studietijdmeting toegepast. De verantwoordelijken geven aan dat het opleidingsprogramma naar aanleiding van de meetresultaten wordt aangepast. Resultaten van studietijdmetingen leiden ook tot aangepaste afspraken rond taken.

Slaagpercentages van het eerste opleidingsjaar liggen gemiddeld tussen de 50 % en 60 %. Uit de gegevens van bijlage V bij het zelfevaluatie-rapport kan worden afgeleid dat het gemiddelde slaagpercentage van generatiestudenten met een vooropleiding TSO tussen 1995 en 2000 26 % bedroeg, terwijl dat voor studenten uit het ASO toch op 74 % lag. De conclusie dat het aandeel studenten uit voldoende sterke richtingen van het secundair onderwijs moet verhogen, lijkt dan ook gefundeerd.

Een relatief groot aantal studenten dat de volledige opleiding doorloopt, heeft hiervoor één of meer bisjaren nodig (bijlage W). In 1998-1999 bijvoorbeeld was de gemiddelde studietijd van de afgestudeerden 3,8 jaar. In het zelfevaluatie-rapport en in het zelfstudierapport 'Doorlichting maatschappelijke relevantie van Vlaamse hogeschoolopleidingen' (in bijlage T) worden enkele knelpunten aangegeven vanuit een analyse van de globale rendementscijfers. De visitatiecommissie beveelt aan om vanuit een nog meer doorgedreven analyse

van studiebelemmerende en studiebevorderende factoren een actieplan te ontwikkelen om tot een beter rendement te komen.

1.13 afgestudeerden

De afgestudeerden die door de visitatiecommissie werden gehoord, zijn positief over hun opleiding, maar brengen ook een aantal relevante aandachtspunten aan het licht en formuleren er verbeteringsuggesties bij. Zo hebben de afgestudeerden een opvallend minder positieve mening over de beroepsmogelijkheden van podologen dan de studenten en docenten.

Sinds 1998 gebeurt er jaarlijks een tewerkstellingsonderzoek bij afgestudeerden. De visitatiecommissie beveelt aan om daarnaast de alumni, ook diegenen die niet als podoloog werken, meer systematisch te bevragen over hun ervaringen en suggesties tot verbetering van het programma. De visitatiecommissie vindt dit een gemiste kans omdat het werkveld vanuit haar ervaringen een zeer waardevolle bijdrage aan de onderwijsontwikkeling kan geven.

Er worden bijscholingscursussen georganiseerd die zich richten op beroepscompetenties die recent in het beroepsprofiel zijn opgenomen en op hiaten die alumni in de opleiding ervaren.

Het blijft een opdracht voor de opleiding en de hogeschool om – in samenwerking met de beroepsvereniging – het beroep van de podoloog vooral naar de dokters toe bekender te maken.

1.14 maatschappelijke dienstverlening

De aanwezigheid van een goed functionerende polikliniek in een Gentse volksbuurt wijst op een actieve maatschappelijke betrokkenheid.

Vanuit de opleiding wordt ook nauw samengewerkt met de beroepsverenigingen voor podologen. De ontwikkeling van een actueel aanbod van posthogeschoolvorming in samenwerking met de Vlaamse beroepsvereniging van Podologen (Vereniging van Gegradueerden in de Podologie, VGP) wordt door de beroepssector gewaardeerd, net als de ontwikkeling van de website van de VGP met een discussieforum. De VGP wordt gevormd door vrijwel dezelfde personen als de coördinatoren en docenten van de opleiding Podologie. De kans op vermenging van belangen lijkt daardoor niet ondenkbeeldig. Daarom pleit de visitatiecommissie ervoor om de vormgeving van de maatschappelijke dienstverlening te verduidelijken. Door een strakkere afbakening tussen de opleiding en de beroepsvereniging kan worden vermeden dat de onafhankelijkheid van de opleiding in het gedrang komt.

1.15 onderzoek

De opleiding formuleert een ambitieuze wens om aan wetenschappelijk onderzoek te doen. Natuurlijk is de wetenschappelijke onderbouwing van het beroep noodzakelijk om de podologie status te geven, en het siert de opleiding dat zij dit (h)erkent en oppakt, maar dit mag niet ten koste van het primaire onderwijsproces gaan. De visitatiecommissie vraagt zich af of de koppeling met de afstudeerwerken een voldoende en gewenst niveau oplevert, of er voldoende waarborgen voor het te behalen niveau zijn ingebouwd en of studenten wel klaar zijn voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek op het gewenste niveau. Er wordt gewerkt aan een onderbouwd ontwikkelingsplan op het gebied van wetenschappelijk onderzoek. Er werd ook een intern onderzoeksfonds opgericht dat een publicatiebeleid stimuleert en onderzoeksprojecten betoelaagt.

2 conclusies

De opleiding Podologie is in tien jaar tijd enorm geëvolueerd, niet in het minst door de stimulerende werking van docenten en leidinggevenden van de opleiding zelf en vanuit de hogeschool (KaHoG en recent Arteveldehogeschool). De basis hiervan ligt echter nog te veel in individueel enthousiasme en deskundigheid en is te weinig gebaseerd op onderwijskundige en organisatorische planning.

De sfeer is uitstekend te noemen en de wil om podologie 'op de kaart' te zetten in Vlaanderen is in hoge mate aanwezig.

De opleiding had de jongste jaren te kampen met een rekruteringsprobleem. Het blijft zeker een belangrijke opdracht om niet alleen de opleiding, maar ook het beroep van de podoloog bekender te maken. Bij de PR-acties ten aanzien van potentiële studenten is het ook van belang de begincompetenties duidelijk te bepalen en te communiceren, en acties uit te werken in functie van een kwalitatief sterkere studenteninstroom.

De uitbouw van het programma is gericht naar een duidelijk beroepsprofiel en werd de afgelopen jaren stelselmatig bijgestuurd, mede vanuit de inbreng van vertegenwoordigers van het werkveld. De docentengroep bezit goede inhoudelijke basiskwalificaties. De docenten staan ook dicht bij de studenten en zijn vlot aanspreekbaar. In zoverre de commissie hier zicht op kreeg, beschikken de afgestudeerden over de nodige basiscompetenties.

Het kwaliteitszorgsysteem werd opgestart, maar de systematische aanpak en implementatie ervan verdient verdere aandacht. De uitdagingen waar de opleiding momenteel voor staat, betreffen vooral:

- een globaal opleidingsconcept met een uitgewerkte onderwijsvisie waarop het opleidingsprogramma en de ontwikkeling van de opleidingsonderdelen doelgericht en systematisch kan worden afgestemd;
- het vernieuwde stageconcept, dat verder op punt gezet, geïmplementeerd, geëvalueerd en bijgestuurd moet worden;
- de onderwijskundige professionalisering van de docenten;
- de voorbereiding en ondersteuning van de studenten die kiezen voor een onderzoeksgerichte scriptie;
- een personeelsplan en daaraan gekoppeld een systematisch en doelgericht professionaliseringsbeleid;
- infrastructuurverbetering;
- de verdere uitbouw van een alumni-beleid.

Als de opleiding de geformuleerde hoge ambities ten aanzien van wetenschappelijk onderzoek wil waarmaken, beveelt de commissie aan om dit aan te pakken vanuit een duidelijk onderzoeksontwikkelingsplan, waar trouwens reeds aan wordt gewerkt.

In bijlage bij dit rapport volgt een oplistijng per aandachtspunt van de door de visitatiecommissie ingeschatte sterke punten en aandachtspunten. De hiernavolgende tabel geeft per thema van het referentiekader aan hoeveel sterke punten en aandachtspunten genoteerd zijn.

	sterke punten	aandachtspunten
1. Concretisering kwaliteitszorg in de opleiding	3	1
2. Personeel	4	2
3. Materiële en financiële randvoorwaarden	5	3
4. Onderwijsdoelstellingen	3	1
5. Opleidingsprogramma: opbouw en inhoud	3	2
6. Afstudeerwerk en/of werkveldervaring	2	2
7. Internationale dimensie	1	1
8. Leersituatie	3	2
9. Toetsing en evaluatie	2	1
10. Studie- en studentenbegeleiding	5	2
11. Studeerbaarheid en studierendement	1	1
12. Afgestudeerden	2	2
13. Maatschappelijk dienstverlening	2	1
14. Onderzoek	2	1

Margreet van Putten (1953) is arts van opleiding. Zij is reeds 18 jaar werkzaam in de opleiding Podotherapie binnen de Fontys Hogeschool, eerst als hoofd van de opleiding, momenteel als coördinator. De opleiding Podotherapie is een onderdeel van de paramedische hogeschool en was tot recent een unieke opleiding in Nederland. Zij heeft ervaring met visitaties, vermits de opleiding Podotherapie reeds verschillende malen gevisiteerd werd. Tevens heeft ze lesgegeven in het geaccrediteerde Engelstalige programma van de paramedische hogeschool.

Monique Zuyderhoff-Grégoire (1951) is licentiate kinesitherapie en heeft 28 jaar lesgegeven in het Institut d'Enseignement Supérieur Parnasse-Deux Alices. De hogeschool is gefusioneerd tot de Haute Ecole Leonard de Vinci. Sinds 1999 is zij adjunct-directeur. De hogeschool is pas gestart met de opleiding Podologie. Zij heeft geen ervaring met visitaties, maar is wel vertrouwd met kwaliteitszorg, ondermeer met TRIS en Proza.

Herman Van de Mosselaer (1955) is licentiaat psychologische en pedagogische wetenschappen. Hij heeft ervaring met projectonderwijs en probleemgestuurd onderwijs en publiceerde daarover. Sinds 1999 is hij diensthoofd Onderwijs en Kwaliteitszorg van de Plantijnhogeschool. Hij was co-redacteur van een boek rond Assessment in onderwijs (2002). Hij werkte mee aan de recentste versie van het Proza-zelfevaluatie-instrument en is lid van de Vhora-werkgroep kwaliteitszorg en accreditatie.

Dirk Vermetten (1969) is opleidingscoördinator van de afdeling Orthopedie van de katholieke Hogeschool Kempen. De coördinatietak combineert hij met een lesopdracht. De afdeling Orthopedie heeft een samenwerkingsproject met de Fontys Hogeschool, waarbij studenten het inleidende jaar in Nederland volgen en daarna hun studies in België voortzetten.

Miranda van Mol (1978) studeerde Podotherapie aan de Fontys Paramedische Hogeschool in Eindhoven (NL). In augustus 2002 startte zij er als docente in de opleiding. Momenteel zit zij in de afrondende fase van de eerstegraads HGZO-docentenopleiding aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Deze opleiding is speciaal gericht op mensen die werkzaam zijn in de gezondheidszorg.

0 beschrijving van beleid en kwaliteitszorg van de opleiding

- voorstelling van de opleiding;
- beschrijving van het beleid, algemene strategie en/of doelstellingen inzake onderwijs, internationalisering, maatschappelijke dienstverlening, onderzoek, ...
- beschrijving van het kwaliteitsbeleid en van het systeem van interne kwaliteitszorg.

1 thema concretisering kwaliteitszorg in de opleiding

- concrete uitwerking kwaliteitszorg in de opleiding (enquêtes, consensusvergaderingen, evaluatie, relaties met werkveld, ...);
- meetresultaten van de opleiding vanuit het interne kwaliteitsinstrument;
- verbeterdoelen en acties vanuit de kwaliteitszorg in de opleiding;
- opvolging van de verbeterdoelen en acties vanuit de kwaliteitszorg in de opleiding;
- kwaliteitscoördinator in de opleiding (verantwoordelijkheid, draagvlak, functioneren); thema kwaliteitszorg in het opleidingsteam.

bijlage: overzicht scores, formulieren, (opvolgings)verslagen vanuit de kwaliteitszorg in de opleiding

2 thema personeel

- human Resources Management (o.a. aanstelling en/of aanwerving, allocatie, bevordering, functionering en evaluatie);
- betrokkenheid van personeel (commitment en empowerment);
- werking van het opleidingsteam (coördinatie, teamverantwoordelijkheid, draagkracht, ...);
- professionalisering van het personeel buiten de technische deskundigheid (ook o.a. navorming);
- technische deskundigheid van het onderwijzend personeel (vakinhoudelijk, onderwijskundig en didactisch) (ook hoe gaan wij daarmee om?, navorming, ...);
- onderzoekskundigheid en/of deskundigheid in de beoefening en de ontwikkeling van de kunsten (indien van toepassing);

- technische, administratieve en organisatorische deskundigheid (ATP, ondersteunende diensten) (ook o.a. navorming).

bijlage: omvang, cijfermateriaal, samenstelling personeel (diploma, categorie, functieomschrijvingen, opdrachten), overzicht navorming personeel

3 thema materiële en financiële randvoorwaarden

- onderwijsruimten (incl. laboratoria, practica- en werkgroep ruimten, ateliers, ...);
- mediatheek;
- computerfaciliteiten;
- beschikbare werkingsmiddelen;
- studenten- en docentenfaciliteiten.

bijlage: cijfermateriaal

4 thema onderwijsdoelstellingen

- onderwijsvisie van de opleiding;
- afstemming van de onderwijsdoelstellingen van de opleiding op het hoger onderwijs;
- afstemming van de onderwijsdoelstellingen van de opleiding op het werkveld.

bijlage: beroeps- en/of opleidingsprofiel, onderwijsvisie en/of onderwijsdoelstellingen

5 thema opleidingsprogramma: opbouw en inhoud

- concretisering van de onderwijsdoelstellingen in het opleidingsprogramma;
- de aandacht in het opleidingsprogramma voor de vaardigheden die het maatschappelijk en beroepsmatig functioneren ondersteunen;
- actualiteitsgehalte van het opleidingsprogramma;
- sequentiële opbouw en coherentie van het opleidingsprogramma;
- aandacht voor de karakteristieken van de studenteninstroom;

- aanbod en structuur van flexibele leerwegen in het opleidingsprogramma;
- het niveau en de inhoud van de opleidingsonderdelen.

bijlage: opleidingsprogramma en studiegids van de opleiding

6 thema afstudeerwerk en/of werkveldervaring

- opvatting(concept), inhoud en niveau;
- begeleiding (o.a. duidelijkheid regelingen en voorzieningen);
- beoordeling (gehanteerde criteria en wijze van beoordeling);
- relatief gewicht in de opleiding.

bijlage: stagecontract, stagebeoordelingfiche, lijst van stageplaatsen, gebruikte handleiding en/of afspraken bij begeleiding en beoordeling van afstudeerwerken

7 thema internationale dimensie

- integratie van de doelstellingen van het internationaliseringbeleid in de opleiding;
- de internationale dimensie in de opleiding;
- participatiegraad van de studenten aan internationale programma's;
- internationale contacten van het personeel met terugkoppeling naar het onderwijs;
- samenwerking met buitenlandse instellingen.

bijlage: cijfergegevens internationalisering (studenten, personeel, take-up rate, begroting, uitgaven, ...)
internationalisering

8 thema leersituatie

8.1 onderwijsvormen

- de verschillende onderwijsvormen (hoorcollege, werkgroepen, projectwerk, practica, zelfstudie, ...) (concept, geschiktheid in relatie tot doelstellingen, didactisch niveau);
- innovatieve onderwijsvormen;
- proportie contacturen-zelfstudie-andere onderwijsactiviteiten.

8.2 leermiddelen

- de verschillende onderwijsmiddelen (syllabi, handleidingen, cursussen, didactische hulpmiddelen, ...) (in relatie tot doelstellingen en kwaliteit);
- inschakeling van innovatieve leermiddelen in de opleiding (o.a. ICT).

bijlage: proportie contacturen-zelfstudie-andere onderwijsactiviteiten, onderwijsreglement en/of -regeling en/of -procedure wijziging onderwijsvormen en leermiddelen

9 thema toetsing en evaluatie

- de verschillende evaluatievormen (concept, in relatie tot de doelstellingen van de opleidingsonderdelen en de opleiding als geheel, gerichtheid van de evaluatie op het toetsen van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, moeilijkheidsgraad);
- criteria en wijze van beoordeling door de evaluatoren;
- criteria en wijze van beoordeling van de examencommissie;
- organisatie van toetsen en examens;
- transparantie van de evaluatie.

bijlage: examenreglement en/of regeling

10 thema studie- en studentenbegeleiding

10.1 studenteninstroom

- instroomprofiel (ook zijdelings);
- instroombegeleiding;

- voorlichting aan abiturienten/aspirant-studenten;
- activiteiten ten aanzien van de aansluiting secundair - hoger onderwijs.

10.2 studiebegeleiding en studentenbegeleiding

- studiebegeleiding tijdens het eerste jaar;
- studiebegeleiding/advies tijdens het vervolg van de opleiding;
- communicatie van de onderwijsdoelstellingen, onderwijs- en examenreglement/ regeling;
- psychosociale begeleiding;
- studentenparticipatie;
- ombudsfunctie.

bijlage: cijfergegevens instroomprofiel en instroombegeleiding, folders en cijfergegevens studie- en studentenbegeleiding, decretaal rapport studiebegeleiding eerstejaars

11 thema studeerbaarheid en studierendement

- studierendement en studiebelemmerende of studiebevorderende factoren en maatregelen (per studiejaar/startmodules en voor de hele opleiding);
- studietijd (verdeling over en binnen de opleiding, wijze en opvolging studietijdmeting, overeenstemming begrote en reële studietijd).

bijlage: slaagcijfers alle studie jaren/modules en gemiddelde studieduur, cijfergegevens begrote en reële studietijd

12 thema afgestudeerden

- voorbereiding van de afgestudeerde op de instap in het werkveld (uitstroombegeleiding inbegrepen);
- contacten tussen de opleiding en de afgestudeerden (o.a. alumniwerking);
- waardering voor de afgestudeerden door het werkveld;
- tevredenheid van de afgestudeerden over de opleiding.

bijlage: materiaal uitstroombegeleiding en alumniwerking, rapport tevredenheidmeting bij afgestudeerden

13 thema maatschappelijke dienstverlening

- maatschappelijke dienstverlening verweven met de opleiding (concept, beleidsdoelstellingen, bijdrage tot beleidsdoelstellingen, verwevenheid met onderwijs, kwaliteitszorg maatschappelijke dienstverlening);
- organisatie, middelen en ondersteuning van de opleidingsgebonden maatschappelijke dienstverlening.

bijlage: visie en/of beleidsdoelstellingen maatschappelijke dienstverlening, overzicht maatschappelijke dienstverlening, begroting projecten maatschappelijke dienstverlening, resultaten uit kwaliteitszorg

14 thema onderzoek

- onderzoek verweven met de opleiding (concept, beleidsdoelstellingen, bijdrage tot beleidsdoelstellingen, verwevenheid met onderwijs o.a. via actieve deelname studenten, kwaliteitszorg onderzoeksprojecten);
- organisatie, middelen en ondersteuning opleidingsgebonden onderzoek.

bijlage: overzicht onderzoeksprojecten, begroting onderzoek (personeel/taakbelasting, uitrusting, werking), tussentijdse en/of eindverslagen, gebruikerscommissies, resultaten uit kwaliteitszorg)

15 thema beoefening en ontwikkeling van de kunsten (indien van toepassing)

- de beoefening en ontwikkeling van de kunsten in de opleiding (beleidsdoelstellingen, bijdrage tot de realisatie van de doelstellingen, verwevenheid met onderwijs, kwaliteitszorg beoefening en ontwikkeling kunsten);
- organisatie, middelen en ondersteuning van de beoefening en ontwikkeling van de kunsten.

bijlage: overzicht beoefening en ontwikkeling kunsten in de opleiding, resultaten uit kwaliteitszorg

dag 1 woensdag 23 oktober 2002

08.30 – 09.30 uur	intern overleg
09.30 – 10.00 uur	algemeen directeur, algemeen directeur van de opleiding voor de fusie, opleidingsdirecteur, opleidingscoördinator
10.00 – 11.00 uur	opleidingscoördinator
11.00 – 11.30 uur	intern overleg
11.30 – 12.30 uur	rondgang (bij voorkeur labo's en klassen in werking)
12.30 – 13.30 uur	lunch in beperkte commissiekring
13.30 – 14.30 uur	max. 3 studenten 1 ^{ste} jaar (M/V, niet bissers, inclusief iemand die 1 ^{ste} en 2 ^{de} jaar combineert) max. 4 studenten 2 ^{de} jaar (met verschillende instroomprofielen (SO), generatie en niet-generatiestudenten (= reeds in het bezit van een eerste diploma) inclusief iemand die 1 ^{ste} en 2 ^{de} jaar combineert)
14.30 – 15.30 uur	3 docenten 1 ^{ste} jaar (vertegenwoordiging van ondersteunende vakken en de specialisatievakken podologie) 3 docenten 2 ^{de} jaar (vertegenwoordiging van ondersteunende vakken en de specialisatievakken podologie) inclusief de docenten die kleine lesopdracht combineren met een praktijk
15.30 – 16.00 uur	intern overleg
16.00 – 17.00 uur	max. 4 studenten uit het 3de jaar (met verschillende instroomprofielen (SO), generatie en niet-generatiestudenten); pas afgestudeerden en bissers 3 ^{de} jaar , inclusief iemand die internationale stage heeft gedaan
17.00 – 18.00 uur	3 docenten 3 ^{de} jaar (vertegenwoordiging van ondersteunende vakken en de specialisatievakken podologie, inclusief docenten die kleine lesopdracht combineren met een praktijk); eindwerk- en stagecoördinator

dag 2 donderdag 24 oktober 2002

09.00 – 10.00 uur	min. 4 afgestudeerden (laatste 3 afstudeerjaren) werkzaam als podoloog en andere sectoren (max. 1 docent)
10.00 – 11.00 uur	vertegenwoordigers van het werkveld die in opleidingsadviesraad zetelen
11.00 – 11.30 uur	intern overleg
11.30 – 12.00 uur	kwaliteitscoördinator
12.00 – 12.30 uur	verantwoordelijke internationalisering van de opleiding
12.30 – 14.30 uur	lunch en aansluitend gesprek met opleidingsdirecteur en -coördinator
14.30 – 15.30 uur	intern overleg
15.30 – 16.00 uur	mondelinge rapportering

thema 1: concretisering kwaliteitszorg in de opleiding

sterke punten:

- Missie en strategische doelen hebben een duidelijke en brede maatschappelijke oriëntatie.
- Doelbewuste keuze voor regelmatige zelfevaluaties aan de hand van PROZA, waarbij zowel docenten, studenten als vertegenwoordigers uit het werkveld (zullen) betrokken worden; vooral in functie van het bepalen van aandachtspunten.
- Er worden jaarlijks ook zelfevaluaties georganiseerd van alle opleidingsonderdelen.

aandachtspunten:

- Systematische uitbouw van kwaliteitszorg binnen de opleiding: vooropstellen, systematisch nastreven en opvolgen van kwaliteitsdoelen; opvolging van kwaliteitsbevragingen met operationele verbeterdoelen en actieplannen.

thema 2: personeel

sterke punten:

- Goede inhoudelijke basiskwalificaties van de docentengroep.
- Er wordt binnen de opleiding veel werk verzet door relatief weinig mensen. Coördinatoren en docenten zetten zich enorm in, met veel enthousiasme. De intrinsieke motivatie van veel medewerkers is zeer groot.
- Er worden jaarlijks functioneringsgesprekken met alle medewerkers voorzien en uitgevoerd.
- De professionalisering van docenten wordt mede gestuurd vanuit persoonlijke voorkeuren van docenten (middels een systeem van 'personal profile keywords').

aandachtspunten:

- Een helder geformuleerd personeelsplan waarin ook deskundigheidsbevordering (zie verder) een plaats heeft.
- In kaart brengen van professionaliseringsbehoeften vanuit het opleidingsconcept (met o.m. aandacht voor de verdere onderwijskundige deskundigheidsbevordering) om de professionalisering mede van daaruit beter en meer systematisch te kunnen begeleiden.

thema 3: materiële en financiële randvoorwaarden

sterke punten:

- Aandacht voor het uitrusten van de lokalen met de nodige didactische - en audiovisuele - voorzieningen en voor het bieden van ondersteuning op dit vlak.
- Beschikking over een polikliniek (Rerum Novarum).
- Een goed georganiseerde interne cursusdienst
- Lectoren van de opleiding beschikken over een eigen ruimte om te kunnen werken.
- Studenten zijn tevreden over de sport- en cultuurmogelijkheden.

aandachtspunten:

- De bestaande infrastructuur is te weinig voorzien op de introductie van nieuwe onderwijsvormen.
- In verschillende lokalen is het meubilair voor de studenten verouderd en onpraktisch.
- De veiligheid van studenten en docenten is onvoldoende geregeld in Rerum Novarum. Dit is een punt van zorg op korte termijn.

thema 4: onderwijsdoelstellingen

sterke punten:

- De onderwijsdoelstellingen zijn conform de decretale bepalingen.
- Er wordt gewerkt naar een duidelijk beroepsprofiel. De opleiding werd conform hiermee ingevuld.
- Vertegenwoordigers van het werkveld dragen via de opleidingsadviesraad bij tot het wegwerken van lacunes in de opleiding.

aandachtspunten:

- Het onderwijsconcept dat hogeschoolbreed gelanceerd werd, wordt momenteel vertaald in een onderwijsvisie en een vernieuwd opleidingsconcept voor de opleiding. De visitatiecommissie suggereert in functie hiervan voorrang te geven aan de verdere uitwerking van een goed onderbouwd onderwijsontwikkelingsplan.

thema 5: opleidingsprogramma: opbouw en inhoud

sterke punten:

- Initiatieven om inhouden en competenties die nagestreefd worden binnen opleidingsonderdelen af te stemmen op de kwalificaties van het beroepsprofiel van de podoloog.
- Bemerkingen over het opleidingsprogramma die doorgegeven worden door studenten en door vertegenwoordigers van het werkveld in de opleidingsadviesraad, worden opgevolgd.
- De mogelijkheid voor medici en paramedici om het programma van het eerste en tweede opleidingsjaar in één jaar af te werken (studieduurverkorting).

aandachtspunten:

- Een globaal opleidingsconcept met een uitgewerkte onderwijsvisie waarop het opleidingsprogramma en de ontwikkeling van de opleidingsonderdelen doelgericht en systematisch kan afgestemd worden.
- Het aanbod van verkort studieprogramma voor medici en paramedici vanuit de opleiding zelf meer op punt stellen.

thema 6: afstudeerwerk en/of werkveldervaring

sterke punten:

- Er worden duidelijk inspanningen geleverd om een meer coherent en beter geïntegreerd stageconcept te implementeren (met onder meer aandacht voor reflectie en reflectiebegeleiding).
- Wat betreft de stageorganisatie wordt ook rekening gehouden met de wensen en met de (kritische) feedback van studenten.

aandachtspunten:

- Het basisplan voor het vernieuwde stageconcept verder concretiseren en beter communiceren naar alle betrokkenen (studenten en mentoren op stageplaatsen).
- Onderzoeksgerichte scripties inhoudelijk meer inleiden en ondersteunen.

thema 7: internationale dimensie

sterke punten:

- Een goed uitgewerkt internationaal aanbod en programma.

aandachtspunten:

- Meer maatregelen nemen om de kwaliteit van een driemaandelijke stage in Texas (USA) te waarborgen, bijvoorbeeld naar inhoudelijke begeleiding toe.

thema 8: leersituatie

sterke punten:

- De studenten waarderen dat docenten zeer dicht bij hen staan en vlot aanspreekbaar zijn.
- De vakkennis van de docenten voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze verantwoordelijk zijn.
- De aandacht vanuit het intern kwaliteitssysteem voor het detecteren van verbeterpunten per opleidingsonderdeel.

aandachtspunten:

- De onderwijskundige professionalisering van docenten.
- Een haalbaar opleidingsbreed onderwijsontwikkelingsplan waarin doelbewust gekozen wordt voor activerende onderwijs- en leervormen.

thema 9: toetsing en evaluatie

sterke punten:

- De wijze van evalueren en toetsen is voor de studenten duidelijk en wordt jaarlijks vanuit feedback bijgestuurd.
- De organisatie van vakoverschrijdende evaluatievormen die gericht zijn op de evaluatie van eindcompetenties van de opleiding.

aandachtspunten:

- Het in kaart brengen van het toets- en evaluatiebeleid in functie van een (meer) opleidingsbrede planmatige aanpak.

thema 10: studie- en studentenbegeleiding

sterke punten:

- Op het vlak van public relations werden reeds sterke initiatieven ondernomen rond het beroep en de opleiding.
- Een goed functionerende studiebegeleidingsdienst (naar waar ca. 15% van de eerstejaarsstudenten via een mentor doorverwezen wordt).
- De organisatie van een instapcursus chemie als voorbereiding op het vak biochemie voor studenten die uit een studierichting komen van het secundair onderwijs met weinig exacte wetenschappen.
- De aanspreekbaarheid van docenten: studenten kunnen met hun vragen terecht.
- Studententevredenheid over sociale dienstverlening in het algemeen en over inspraakmogelijkheden.

aandachtspunten:

- Acties blijven uitwerken en implementeren in functie van een kwalitatief sterkere studenteninstroom.
- (Nog) Meer werken op efficiënte studiebegeleiding geïntegreerd in de theorie- en praktijklessen en in de oefensituaties.

thema 11: studeerbaarheid en studierendement

sterke punten:

- Resultaten van studietijdmetingen zijn aanleiding tot aanpassingen aan het opleidingsprogramma en tot aangepaste afspraken rond taken.

aandachtspunten:

- Aanbeveling om vanuit nog meer doorgedreven onderzoek naar studiebelemmerende en studiebevorderende factoren acties te plannen met het oog op een verhoging van het studierendement.

thema 12: afgestudeerden

sterke punten:

- Er werden/worden bijscholingscursussen georganiseerd die zich richten op ervaren hiaten in de opleiding.
- Alumni kunnen steeds binnen de opleiding terecht voor advies.

aandachtspunten:

- Het blijft een opdracht voor de opleiding en de hogeschool om – in samenwerking met de beroepsvereniging – het beroep van de podoloog vooral naar de dokters toe bekender te maken.
- Meer alumni meer systematisch betrekken bij de opleiding. Alumnibeleid meer systematisch uitbouwen.

thema 13: maatschappelijke dienstverlening

sterke punten:

- De opleiding heeft een goed functionerende polikliniek in een volksbuurt.
- Samenwerking met beroepsverenigingen.

aandachtspunten:

- De afbakening en vormgeving van de maatschappelijke dienstverlening verduidelijken: zorgen voor een strakkere afbakening tussen de opleiding en de beroepsvereniging om op die manier te vermijden dat de onafhankelijkheid van de opleiding vanuit een te sterke belangenverstremgeling met de beroepsvereniging in

het geding komt.

thema 14: onderzoek

sterke punten:

- De opleiding (h)erkent de nood aan wetenschappelijke onderbouwing om het beroep van de podoloog status te geven.
- Er werd een intern onderzoeksfonds opgericht dat een publicatiebeleid stimuleert en onderzoeksprojecten betoelaagd.

aandachtspunten:

- Aanbeveling om in functie van de hoge ambities die geformuleerd worden ten aanzien van wetenschappelijk onderzoek voorrang te geven aan de verdere uitwerking van een helder onderbouwd en realistisch onderzoeksontwikkelingsplan.